

Kurban İbadeti Ve Sosyal Yönü

Gönderen Kadir Hatipoglu - Temmuz 08 2022 01:00:00

فَصَلِّ
لِرَبِّكَ
وَانْحَرْ
 KURBAN İBADETİ VE SOSYAL YÖNÜ[1] İnsanlık tarihi kadar eski bir
ibadet. Kurani Kerim bize insanlık tarihinde ilk kurban ibadetini yerine getiren Hz. Âdem'in iki
oğlunun anlatır. وَاتْلُ
عَلَيْهِمْ
نَبَاَ
ابْنَيْ
اٰدَمَ
بِالْحَقّ
اِذْ
قَرَّبَا
قُرْبَانًا
فَتُقُبِّلَ
مِنْ
اَحَدِهِمَا
وَلَمْ
يُتَقَبَّلْ
مِنَ
الْاٰخَرِ
قَالَ
لَاَقْتُلَنّ
َكَ قَالَ
اِنَّمَا
يَتَقَبَّلُ
اللّٰهُ مِنَ
الْمُتَّقينَ
14; Ey Muhammed! Onlara, Adem’i inikioğlunu haberinigerçekolarak oku. Hani ikisi
de birer kurban sunmuşlardı da, birinden kabulelmış, ötekinden kabuledilmemişti.
Kurbanı kabuledilmeyen, “andolsunsenimutlakaöreceğim” demişti.
Öteki, “Allah ancakkendisine karşı gelmekten sakınanlardan kabuleder” demişti.
Maide, 5/27 Hz. İbrahim'in sünnetidir. Yine Peygamberimizin, kurbanı 'Hz. İbrahim'in
sünneti' olarak nitel­mesi de, İbrahim'in (as) oğlu İsmail'i kurban etmeye sınamasına
bir atıf olsa gerekti. Allah, en sevdiği varlığını, biricik oğlunu feda etmekten çekinmeyen Hz.
İbrahim'i büyük bir kurban göndererek mükafatlandırmıştı. Böylece
kurban ibadeti sonrakiler için İbrâhimî bir sünnet gelenek hâline
gelmiştir.

فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ
حَليمٍ Biz de onauysalbiroğulmüjdeledik.
saffat37/101. فَلَمَّا
بَلَغَ
مَعَهُ
السَّعْيَ

قَالَ يَا
بُنَيَّ
اِنّي اَرٰى
فِي
الْمَنَامِ
اَنّي
اَذْبَحُكَ
فَانْظُرْ
مَاذَا تَرٰى
قَالَ يَا
اَبَتِ
افْعَلْ مَا
تُؤْمَرُ
سَتَجِدُني
اِنْ شَاءَ
اللّٰهُ مِنَ
الصَّابِرينَ
14; . Çocuk kendisiyle birlikte koşup yürüyecek ya a gelince İbrahim ona,
“Yavrum, ben rüyamda seni bo azlad  imi gördüm. Düşün
bakal m, ne dersin?”, dedi. O da: “Babac  ım emrolundu unしゃい yap. În aallah
beni sabredenlerden bulacaksın”, dedi.saffat 37/102
فَلَمَّا
اَسْلَمَا
وَتَلَّهُ
لِلْجَبينِ
وَنَادَيْنَا
75;هُ اَنْ يَا
اِبْرٰهيمُ Nihayet her
ikisi de (Allah’in emrine) boyun e ip, İbrahim de onu (bo azlamak için) yüz
üstü yere yat r nca ona, şöyle seslendik: “Ey İbrahim!”Saffat37/103,
37/104 قَدْ
صَدَّقْتَ
الرُّءْيَا
اِنَّا
كَذٰلِكَ
نَجْزِي
الْمُحْسِنيَ
06;َ “Gördüğün rüy an n hükmünü;
yerine getirdin. Şüphesiz biz iyilik yapanlar  böyle mükafatlandır r z.”
Saffat,37/105. اِنَّ
هٰذَا لَهُوَ
الْبَلٰؤُا
الْمُبينُ
 “Şüphesiz bu apaç k bir imtihand r.”Saffat,37/106.
وَفَدَيْنَاَ
07;ُ بِذِبْحٍ
عَظيمٍ Biz, (İbrahim’e)
büy an kbirkurban vererekonu (İsmail’i) kurtard k.Saffat,37/107.

وَتَرَكْنَا
عَلَيْهِ فِي
الْاٰخِرينَ
Sonradangelenlerarasındaonagüzelbiranıbıraktık. Saffat,37/108. PEYGAMBERİMİZİN
KURBAN UYGULAMASI: Vakti gelmeden kurbanlarınızı kesmeyiniz. Berâ'(r.a.) diyor ki, "Hz.
Peygamber'i (sav) hutbe verirken dinledim, şöyle buyurdu: 'Bugün ilk işimiz, (bayram)
namazı kılmak, sonra dönüp kurban kesmektir. Kim böyle yaparsa
sünnetimize uymuş olur.(Buhâri, Ideyn, 3) Namaz kıldırdı. Her zamanki huşu ile
kadın-erkek, genç yaşılı, çoluk çocuktan oluşan ashabına bayram namazını
kıldırdı. Sonra kurbanla ilgili önemli mesajlar verdiği hutbesini irad etti. Ashabına hutbede
seslendi. Namazgaha varınca oradakilere selâm verdi. Kendisine verilen bir yay veya
bastona dayanarak Allah'a hamd ve sena ettikten sonraashabına seslendi. Kurban günlerini
bayram günü ilan etti. Bayram hutbesinde Kutlu Elçi, Yüce Allah'ın kurban
günlerini Müs­lümanlar için bayram ilân ettiğini ve kendisinin de
bunu kabul etmekle emrolunduğunubelirtti.Ebu Davut,Dahaya,1 Bayram günlerini,
(oruç değil) yeme-içmeMüslim,siyam,144 ve Allah'ı zikretme günleri
olarak niteledi. Bayramda çeşitli kurbanların ke­silmesi ve yoksulların doyurularak
sevindirilmesi yönünde ashabını şu ifadeleriyle teşvik etti: "Ademoğlu kurban
günü Allah katında kirban kesmekte daha güzeli bir amel işlemez. Kurban,
kiyamet günü boynuzları, kilları ve tırnaklarıyla (sevap olarak) gelir. Kurban,
henüz kanı yere düşmeden, Allah tarafından kabul edilir. Bu sebeple kurban kesme
konusunda gönlünüz hoş olsun, (bu iş size zor gelmesin)." Namazın
ardından sıra kurban kesmeye geldi. Peygamber Efendimiz, müsait oluşunu dikkate alarak,
namazı kıldırdığı yeri aynı zamanda kurban kesim alanı olarak kullandı. Hatta daha sonra­ları
da orayı kesim yeri olarak kullanmaya devam etti.Nesai,Dahaya,3 Hayvanlara iyi davranışarak
kesin. Rahmet Elçisi, hayvanların kesimi esnasında onlara eziyet verilme­mesi
için, gerekli uyarılarda bulunmayı da ihmäl etmedi. Allah'm her konuda 'ihsan' ile yani
güzelliğle davranışmayı farz kıldığını, hayvanların kesiminin de en güzeli bir
biçimde yapılması gerektiğini hatırlattı.Müslim,sayd,57 Şeddad b. Evs diyor ki, "Ben
iki şeyi Resûlullah'tan (sav) belledim. O şöyle buyurdu: "Allah her işi güzeli
yapmayı istemiştir. Şu hâlde siz (meşrubir sebeple) öldürürken de,
(ışkence etmeden) güzeli öldürün. Bir hayvanı kestiğinizde de kesimini
güzeli yapın. (Biriniz hayvan keseceği zaman) b&iccedil;ağınızı bilesin ve kestiği hayvanı
rahatlatsın!"(Müslim, Sayd, 57; EbûDavûd, Dahaya, 10-11) Bu nedenle,
b&iccedil;ağın iyice keskinleştirilmesi, hayvana gösterilmemesi, kesim işinin hızlı yapılması
ve böylece hayvanın fazla acı çekmeden can verme­sinin sağlanması talimatını
verdi.İbniMace, zebah3 Bizzat kendisi de iyi kesmesi için b&iccedil;a­ğını biletti.İbniMace, zebah3 Bizzat kendisi de iyi kesmesi için b&iccedil;a­ğini biletti. Sonra kendisine kurbanlık iki koç getirdi. Onları kibleye doğru yatırdı. Keserken besmele
çekti, tekbir getirdi.Buhari,Edahi,9 Câbir b. Abdullah anlatıyor: Resûlullah (sav)
bir bayram günü kurban olarak iki koç kesti ve onları kibleye doğru yatırdığı
zaman şöyle dedi: "Ben hanîf (Hakka yönelmiş) olarak, yüzümü
gökleri ve yeri yaratın (Allah)'a çevirdim ve ben müşriklerden değilim.
Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemelerin
Rabbi olan Allah içindir. O'nun hiçbir ortağı yoktur. Ben bununla emrolundumvc ben
Müslümanların ilkiyim. Allah'ım (bu kurban) sendendir ve Muhammed ile ümmeti
tarafından senin (rızan) içinsunulmuştur."(İbnMacc, Edahl, 1; EbûDavûd,
Dahâya, 3-4) Toplumu kaynaştıran Kurban Kurban, İslam’da sosyal yardımlaşma ve
dayanışma örneğinin en iyi ve en somut şekilde görüldüğü bir

ibadettir. Yeryüzünde her günün yarısında binlerce hayvan kesilmekte ve bunlardan özellikle rağbetli, zengin kimseler yararlanmaktadır. Hacı İbuki kurban ibadetinde, kesilen kurbanlardan daha çok, fakirler ve ihtiyaçlı sahipleri yararlanmaktadır. (Hamdi Dündar, İslam İlmihacı, Erkam Yay., İstanbul 2001, s. 620) Zira bir hadiste de işaret买的uruldu gibi (Buhārī; Edārī; 16; Mūslim, Edārī; 28, 29, 33; Ebu Davud, Edārī; 9), kesilen kurbanın eti ve taksim edilir; bir kısmı fakirlere ve ihtiyaçlı sahiplerine verilir, bir kısmı aile fertleriyle yenilir, bir kısmı ise komşulara, akrabalara ve misafirlere ikram edilir. Kurban, toplumun tamamını kucaklayan potansiyel bir kaynağıdır. Onunla ekonomik hayat canlandığı gibi, yine kurban neticesinde oluşan imkanlarla ihtiyacı olanların ihtiyaçları giderilerek ittilâk bir dengelenme sağlanır. Kurbanlık hayvanları yetiştirenler, alanlar, satanlar, nakliyesini ve kesim işini yapanlar, derisini alıp satanlar, kasaplar, yem tüketicileri vs. birlikte insan bu vesile ile para kazanmakta ve getirmektedir. Ayrıca kurban ibadeti, yeni hayvan soylarının yetiştirmesine imkan sağlayarak hayvancılığın gelişmesini sağlar. (Şeyman Uludağ, İslam’da Emir ve Yasakların Hikmeti, TDV Yay., Ankara 1989, s.101) Kurban, zenginlerde infak, paylaşma ve mertlik duygularını geliştirir, fakirlerde ise zenginlere karşı oluşan nüyargiller yok eder; zenginlerle fakirler arasında karşılıklı sevgi, saygı ve muhabbet duygularını geliştirecek, toplumsal huzuru ve barışı sağlar; yine bu bağlamda kurban “sosyal adalet”in gerçekleşmesini sağlar. Kurban, insanın yardım etmesini kolaylaştırarak dünya malına olan tutkunuşunu onları. Fakirlere bir dayanak olur, onları hayata bağlar. Kurban; toplumda kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışma ruhunu canlı tutar, kurulan sofralarla komşuluk ilişkilerini pekiştirir, yapılan ev ziyaretleriyle zenginleri ve fakirleri kaynaştırır, böylece aralarındaki haset duygusunu tedavi eder. Kurbanda vekalet Gümüşüm; zde ihtiyacı sahiplerinin varlıklı kişilere ulaşması veya varlıklı kişilerin ihtiyacı sahiplerini gümüşüm; de kurban etinden vermesi zor olabiliyor. Bu da kesilen kurbanın peygamberimizin bize “grettiği” daha kazançlı bir şekilde şemesine engel olabiliyor. Vekâlet yoluyla kurban; Afrika’da, Asya’da adını dahi duymadığı birlikte yoksa “İkeda yaşayan” bir elemediği, tanımadığı, aksine ve muhtaç olan kardeşlerine uzattığı bir elebilir. Binlerce kilometre uzaktaki kardeşleriyle yakınlaşmaya, böylece nleşmeye, “mmeta olmaya” şebilir. Bu noktada Türkiye Diyanet Vakfı; “İkemiz dahil, farklı noktalarında vekaletle kurbanları keserek yoklukların, afetlerin yaşandığı bu coğrafyalara ulaşıyor, onların dertlerini paylaşıyor. Sonuç olarak, İslam’da sosyal yardımlaşma ve dayanışma rneğinin en iyi şekilde gümüşüm; iddiam; “kurban ibadeti, Yaratıcı’ya yakınlasmaktır; kurbanlarımız, “kurb”; anlarımızdır, yani O’na en yakın zamanımızdır. Kurban, mukarreb; “dan olma” abasıdır, yani takvaya erişme arzusu ittilâk;inde Yaratıcı’ya yaklaşanlar arasına girebilme gayretidir. Kurban, takvaya; takva da Allah’ı ullaştırır. Nitekim Yaratıcı’ce Rabbimiz hac kurbanlarından söz ederken kurbanların, aslında Allah’ı ycelme ve O’na şükretme vesilesi olduğunu belirttiğinden sonra şile buyurur: “(O kurbanların) ne etleri, ne de kanları Allah’ı ullaşacaktır. Fakat O’na sizin takvanız ullaşacaktır.” (Hac, 22/36-7) Hazırlayan: Mehmet Aygün Cezaevi Vaizi [1]“Hadislerle İslam”; adlı eserden faydalانılmıştır.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)